

VERSLAG INFORMATIE BIJENKOMST JEUGDZORG d.d. 28 september 2022

Locatie: Lochal, Tilburg

De informatiebijeenkomst werd gehouden om de RMB-brief over Jeugdzorg (zie: <https://www.rkc-mb.nl/portfolio-items/jeugdzorg-2022/>) met de gemeenteraden op een interactieve wijze te delen. Tijdens het eerste deel van de bijeenkomst presenteerde eerst de RMB zichzelf bij monde van zijn voorzitter John Verhoeven die ook de aanleiding voor het onderzoek besprak. Daarna lichtte Harrie Verbon op een beknopte wijze de belangrijkste resultaten van het onderzoek toe. Deze resultaten gaven aanleiding tot twee stellingen over de rol van de gemeenteraad in de Jeugdzorg.

Deze stellingen waren de basis voor het tweede deel van de bijeenkomst. In dit deel gingen de raadsleden met de RMB en met elkaar in gesprek. De bedoeling van dit gesprek was om op een open wijze, zonder barrières en los van ieders' politieke richting, over de problemen en oplossingen van de Jeugdzorg te spreken. Hierbij fungeerde de rol van de gemeenteraad als aanknopingspunt.

Deze formule bleek voor alle aanwezigen zeer stimulerend te werken.

Opening

John Verhoeven opent de bijeenkomst en heet de raadsleden van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand van harte welkom (bijlage 1 lijst van deelnemers).

John benadrukt dat de RMB onderzoek heeft gedaan naar het inkooptraject Jeugdzorg en zich daarbij in de eerste fase van het onderzoek alleen heeft gebaseerd op de openbare inkoopdocumenten. De RMB heeft geen onderzoek gedaan naar het verloop van het aanbestedingsproces en ook niet naar de uitvoering van de jeugdzorg.

De taak van de rekenkamercommissie is de gemeenteraden te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende rollen. Bij dit onderzoek was, onder meer, de vraag op welke wijze en bij welke onderdelen van het nieuwe stelsel van Jeugdzorg de raad zijn rol kan waarmaken. De tweede fase van het RMB-onderzoek volgt na de gunning van contracten jeugdzorg eind oktober 2022 en wordt afgerond in 2023. Daarna zal de RMB – in de derde fase van het RMB-onderzoek naar Jeugdzorg – onderzoek doen naar de uitvoering van de jeugdzorg, in 2023/2024.

Presentatie

Harrie Verbon geeft een toelichting op de rekenkamerbrief van de RMB, die de RMB op 13 juli 2022 heeft aangeboden aan de gemeenteraden van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand.

Harrie Verbon gaat in op:

1. Wettelijke zorgplicht van gemeenten bij jeugdzorg
2. Bekostiging
3. Toegang
4. Leveranciersmanagement
5. Contractmanagement
6. Taakverdeling regio Hart van Brabant en gemeenten
7. Aankondiging van implementatieplan en toezichtkader
8. Gunning van contracten jeugdzorg eind oktober

Op grond van de rekenkamerbrief van 13 juli jl. stelt Harrie Verbon vast dat het handelingsperspectief van de gemeenteraden (kaderstelling en controle) zich vermoedelijk zal beperken tot de gemeentelijke toegang en het contractmanagement. Wat contractmanagement betreft, zijn de raden ook afhankelijk van wat er in de contracten met zorgaanbieders zal worden opgenomen. Daarnaast is bepalend wat er in het zogeheten implementatieplan van de regio Hart van Brabant zal staan.

Interactieve discussie: samenvatting van de inbreng van de raadsleden

In dit deel van de informatiebijeenkomst gingen de raadsleden met de leden van de RMB en met elkaar in gesprek over de gewenste vorm van de sturing door de raad. De raadsleden leggen de nadruk op de kwaliteit van de jeugdzorg. Daarbij zijn zij bezorgd over de continuïteit van de zorgverleners. De raadsleden willen dat de gemeentelijke toegang aandacht besteedt aan preventie door middel van goede contacten met huisartsen, scholen en politie.

De raadsleden gaven aan sinds de decentralisatie in 2015 geen grip te hebben op de toegang. Zij zoeken al jaren naar effectieve mogelijkheden om hun informatiepositie bij de jeugdzorg te verbeteren. De gemeentelijke dashboards en monitoren leveren nuttige informatie, maar staan – per gemeente – nog te veel op zichzelf. De raadsleden hebben behoefte aan prestatie-indicatoren, die voor alle gemeenten gelijk zijn binnen de regio Hart van Brabant. Dit vergt een betere afstemming tussen gemeenten en regio.

Sommige raadsleden betwijfelen of de gemeenten de middelen hebben om een effectief toezicht uit te oefenen op de aangegane contracten met de zorgaanbieders. Deze raadsleden zien hooguit een aanvullende rol voor de gemeenten bij het toezicht op de jeugdzorg (bv. steekproeven op dossierniveau of per instelling).

In bijlagen 2 en 3 staat een uitgebreidere weergave van de punten die de raadsleden hebben ingebracht tijdens de Informatieavond van de RMB op 28 september 2022.

Tot slot

Het onderwerp Inkoop Jeugdzorg leefde bij de aanwezige raadsleden. Dat bleek uit de discussie die intens en geanimeerd was. Voor de RMB levert deze ervaring een aansporing om RMB-rapporten en RMB-brieven op een meer interactieve en informele wijze met de raden te delen.

BIJLAGE 1 LIJST VAN DEELNEMERS

Deelnemers vanuit de raden aan de discussieavond jeugdzorg 28-9				
1	Wim Veldkamp	Loon op Zand	Gemeentebelangen	
2	Lars van Riel	Hilvarenbeek	VVD	
3	Jan van der Wouw	Hilvarenbeek	CDA	
4	Anna van Tol	Hilvarenbeek	HOI Werkt	
5	Jozef van der Maas	Hilvarenbeek	HOI Werkt	(Afgemeld)
6	Piet Verheijen	Goirle	D66	
7	Isabelle Visser-Seijkens	Goirle	Lijst Riel Goirle	
8	Nancy Jansen	Goirle	Gezond Verstand	
9	Frits Hartevelde	Goirle	Griffier	
10	Ad van Elsacker	Goirle	Pro Actief Goirle	
11	Jaap Staats	Goirle	Pro Actief Goirle	Burgerraadslid
12	Marlein Molenschot-Verbraak	Loon op Zand	VVD	Fractie ondersteuner
13	José Appels	Goirle	VVD	Burgerraadslid
14	Trix Vissers	Goirle	VVD	(Afgemeld)
15	Cathy Noordergraaf	Hilvarenbeek	CDA	
16	Iris Jansen	Dongen	Volkspartij Dongen	
17	Daan den Broeder	Dongen	VVD	
18	Myriam Wieccs	Hilvarenbeek	HOI Werkt	
19	Gert-Jan van Broekhoven	Dongen	Volkspartij Dongen	
20	Miranda Geysen	Loon op Zand	VVD	Fractie ondersteuner
21	Rob van Hest	Loon op Zand	CDA	Fractie ondersteuner
22	Rian van der Schoot	Hilvarenbeek	HOI Werkt	
23	Johan van Iersel	Hilvarenbeek	CDA	
24	Peter Flohr	Loon op Zand		
25	Marieke Schouten	Dongen	D66	
26	Lilian Janssen	Goirle	Lijst Riel Goirle	Burgerraadslid
27	Frits Hartevelde	Goirle	Griffier	
28	Maarten Janus	Hilvarenbeek	Griffier	

Deelnemers vanuit de RMB aan de discussieavond jeugdzorg 28-9	
1	John Verhoeven
2	Harrie Verbon
3	Kees van Rietschoten

BIJLAGE 2 INBRENG RAADSLEDEN INFORMATIEAVOND JEUGDZORG 28-9-2022

STELLING OVER TOEGANG: De gemeentelijke Toegang is een belangrijk orgaan waarmee de doelen van de inkoop gerealiseerd kunnen worden, met name wat betreft de doelen normaliseren en een eenvoudiger en selectiever systeem. De raad kan via sturing van de Toegang hieraan bijdragen.

Grip op de Toegang

Hebben de raden voldoende grip op de toegang? Antwoord van de raadsleden: nee, niet echt. De raadsleden willen zicht op de uitvoering, maar daarbij moeten we het doel van zorg/interventie in het oog houden. Zij bespreken: hoe kunnen we de eigen toegang monitoren? Welke mogelijkheden zijn er om grip te krijgen op de toegang? In ieder geval meer aandacht voor preventie (door huisartsen in ieder geval in samenwerking met scholen).

Informatiepositie van de gemeenteraad bij Jeugdzorg

De informatiepositie van de raad draait nu om Tellen en Vertellen. Na de beschikking volgt een lange doorlooptijd. De raadsleden stellen vast dat de zorgaanbieders lange procedures hebben. Hoe krijgt de raad inzicht tijdens het zorgproces of komt deze informatie achteraf?

Als aandachtpunten noemen de raadsleden:

- Hoe bepaalt de raad uiteindelijk het 'politieke oordeel' over de kwaliteit van de jeugdzorg?
- Wat is resultaatgerichtheid, gezien vanuit de positie van de raad?
- Wat wil de gemeenteraad 'normaliseren'?
- Gemeenteraden moeten ook letten op onderbezetting bij gemeenten en zorgaanbieders.
- Het gaat om meerdere segmenten en verschillende gevallen. Er bestaat het risico van generaliseren op basis van kleine aantallen en incidenten.
- Bij segment 1 (vast budget) probeert de uitvoering de zorgvraag in te passen binnen het beschikbare budget.
- Bij segment 4 ligt dit weer anders. Kortom, conclusies kunnen alleen per segment en voor vergelijkbare gevallen getrokken worden.

Kwaliteit van de toegang

Hoe kan je de Toegang inrichten? Als aandachtpunten noemen de raadsleden:

- Hoe definieer je de 'toegang'? In sommige gemeenten zijn er buurtondersteuners. Is de toegang meer dan de organisatie die deze naam draagt?
- Hoe gaan de Toegang om met de rol van huisartsen, onderwijs, politie en (school)maatschappelijk werk?
- Naast de inzet van preventie, dienen de volgende mogelijkheden te worden onderzocht:
- Wat is de kwaliteit van de medewerkers, die betrokken zijn bij de beoordeling van de toegang?
- Wat is de toegankelijkheid van de 'toegang door de gemeente'?

- Is er voldoende kennis en kunde is in de thuissituatie?

Risico van over-medicalisering.

Er bestaat een risico van over-medicalisering, omdat de diagnose en de behandeling in één hand zijn? Daarbij komt dat de klant rechtstreeks van medisch domein naar de zorgaanbieder kan gaan.

Medisch Domein

Het medisch domein legt geen verantwoording af aan de gemeente. De gemeente kan niettemin invloed uitoefenen via praktijkbegeleiders bij de huisartsen; en door een goede relatie te onderhouden met de huisartsen.

Relatie Toegang – medisch domein

Is het mogelijk vanuit de Toegang een relatie te leggen met het medisch domein? De gemeente kan in gesprek gaan met het medisch domein. Gemeente heeft geen bevoegdheden in deze relatie.

Indicatoren

We zoek al jaren naar goede prestatie-indicatoren voor doeltreffendheid en doelmatigheid. Dashboard is nuttig, maar kan beter en verschilt helaas per gemeente. De prestatie-indicatoren zouden in alle gemeenten in de regio dezelfde moeten zijn. De informatie van de regio en de informatie van de gemeente dienen beter op elkaar te zijn afgestemd.

Waarom hebben we wel goede indicatoren in de geneeskunde, psychiatrie en niet in de psychosociale hulpverlening (zoals jeugdzorg)?

Welke indicatoren? Denk aan Schakelteam (pilot) dat via Tilburg is ingezet bij alle gemeenten in de regio, dat was bedoeld om de toegang te controleren en een 4-ogen principe te introduceren. Mogelijke indicatoren: duur van behandeling,

Zijn ambtenaren een belangrijke informatiebron? In principe wel, maar er is een groot verloop.

Zijn ouders een belangrijke informatiebron? Zien zij verbetering? Hierbij kunnen voortgangsrapportages helpen, bv. per jaar de mening vragen aan ouders en jongeren; met altijd dezelfde wijze van uitvragen.

Kunnen we de jeugdzorg beperken tot de interventies, die wetenschappelijk als effectief zijn aangemerkt? Er is een databank met effectieve interventies. Het aantal van zulke interventies is echter gering.

Anderzijds zou ook kritischer bekeken moeten worden wanneer een cliënt onder de Wlz in plaats van onder de gemeentelijke Jeugdzorg dient te vallen.

BIJLAGE 3 INBRENG RAADSLEDEN INFORMATIEAVOND JEUGDZORG 28-9-2022

STELLING OVER CONTRACTMANAGEMENT: Toezicht op de zorgaanbieders dient de zorgaanbieders voldoende prikkels te geven aan de doelen van de inkoop (neergelegd in de contracten) te voldoen. De raad kan via het sturen van het contractmanagement hieraan bijdragen

Kwaliteit van de zorg

De raadsleden stellen de kwaliteit van de zorg voorop. Hoe kan men de kwaliteit van de zorg vaststellen? Daarbij is er een dilemma: we willen van de cijfers af, maar we zijn aangewezen op cijfers. Hoe krijgen we gevoel bij de cijfers? De raadsleden onderkennen dat de raad kaders kan stellen voor de informatievoorziening, met en zonder cijfers. De tijdigheid van evaluatie is een probleem vanwege de lange doorlooptijden van de zorg. Hoe krijgen raadsleden zicht op lopende zorgtrajecten? Informatie over afgesloten zorgtrajecten is interessant, maar geeft geen actueel beeld (meer).

Contractmanagement

De aanbesteding in 2021/2022 is bedoeld om uitwassen tegen te gaan. De contractmanagers van de regio hebben hier al veel goed werk gedaan door scherp op te treden. Laat het contractmanagement aan de regio Hart van Brabant over. De gemeente kan dit niet. De gemeente kan wel steekproeven doen, op dossierniveau.

Toezicht op contracten

Gemeenteraden hebben geen zicht op onderaannemers. Raadsleden hebben behoefte aan een lijst van zorgaanbieders en hun onderaannemers. Zij stellen vast dat de feitelijke kwaliteit van de zorg moet worden geleverd door afgestudeerde medewerkers en stagiairs. Wordt dit benoemd in de contracten?

De raadsleden hebben behoefte aan duidelijkheid aan de voorkant (bij het van kracht worden van de contracten). Wordt bij het toezicht gekeken naar de kwaliteit van de zorg? De regio en de gemeenten oefenen toezicht uit. In noodgevallen kan de gemeente de (landelijke) Inspectie voor Gezondheid en Jeugd inschakelen.

De raadsleden noemen als belangrijke aandachtspunten bij het toezicht op de contracten:

- feedback over de ervaringen bij de behandelingen;
- analyse van de aangeleverde informatie/gegevens van de zorgaanbieders;
- inventariseren van prikkels: zoals binnen een jaar geen terugval (behandelduur).
- wijziging van de indicatie tijdens het zorgtraject.
- herhaling van de klacht

Toezicht op continuïteit van zorgaanbieders

De raadsleden bespreken criteria voor financiële houdbaarheid en continuïteit van de zorgaanbieders. Houden we rekening met het bestaande tekort aan personeel? Zorgaanbieders vallen om, juist in het segment van de meest kwetsbare groepen. Betalen we het juiste prijsniveau, in relatie tot de continuïteit van de zorgaanbieders?

Toezicht door de gemeente

De raadsleden bespreken dat gemeenten onverwachte steekproeven kunnen houden, bij voorkeur op niveau van dossier. De raadsleden menen dat de gemeenten moeten vasthouden aan het gestelde kwaliteitsniveau en niet toegeven onder druk van personeelstekort en slechte financiële positie.

Beschikkingen worden verstrekt voor een jaar, met eventuele verlenging. Hoe verloopt dit proces? Blijft de indicatie dezelfde? Wat wordt aangepast en waarom? Hier kan geleerd worden van Beschermd wonen waar ook een indicatie wordt gegeven en pas wordt beslist over verlenging op basis van een evaluatie. Daar werkt dit goed.

De raadsleden willen bij voorkeur per instelling de prestatie volgen. Zeker als de instelling niet kan aantonen wat met het kind gebeurt. De client/het kind moet daarbij geen last hebben van de organisatorische en financiële problemen bij gemeenten en zorgaanbieders.

Verantwoording

Zou een dag van de verantwoording helpen? Het is nuttig voor de politieke oordeelsvorming als er een duidelijk moment is om stil te staan bij de jeugdzorg en de kwaliteit ervan.